

tina, hnis, talov aneb jiné chorobní zplodiny; a při všem tom má se vyšetřiti: jak mnoho toho a jaké to jest, odkud to pochází, a jak to působí na polohu a na světlost střeva. Vypláchneli se střevo vodou anebo oškrábneli se opatrně, objeví se blána slizná, o nížto se udá: jestli útlá, tlustá, měkká, pevná, bledá, červená, modrá aneb jinak barvitá; jsouli do ní výpotky vcezeny a jaké; jestli blána slizná talovem aneb mrtí zničena, a vzniklyli tím vředy rozmanité, v rozličném množství a rozličně veliké aneb vymizelali následkem toho podstata blány slizné u veliké rozsáhlosti aneb v celém některém oddělení střeva a jakým způsobem se to stalo. Také dlužno udati: zdali se již vyvinula ve bláně slizné tkanina jízvovitá, jak jí jest mnoho, jaká jest a jakých následků to mělo, k. p. zdali jest střevo zadržlé, sůženo aneb zdali se docela neprůchodným stalo; jak daleko se rozšířilo střevo nad takovými překážkami anebo zdali tyto následky snad pocházejí od hmotnatých, syrových látek aneb od zplodin chorobních jakéhokoliv způsobu, ježto světlost střevní zacpávají.

Stejnou pozorností budiž vyšetřeno, zdali jsou výpotky, vředy, jizvy atd. v rozličných přístrojích žlázek míškových v bláně slizné. Jsouli tu vředy aneb mrtí, ježto provrtávají všechny vrstvy střev, náleží i zde pátrati po všelikých možnostech a vždycky zvláště ohledávati přívěsek červíkovitý, na němžto často bývá pozorována mrtí a provrtání jeho blán od střevních slitin. Tétéž pozornosti žádá vrstva ležící pod blanou sliznou i vrstva svalní, a má se udati, jaké nepravidelnosti tu byly nalezeny. Po tom budiž ohledáno okruží i jeho žlázy a cevy. Zvláště buď udáno: jsouli snad žlázy okružní zakrnělé, vyhynulé, zvánatělé aneb jsouli naběhlé a zvětšeny od výpotků, hliznatění, a jsouli tu ze všeho toho jaké následky; též budiž přihlídnuto, zdali mezi listy okružními jest nějaké vypocování aneb neobyčejné množství vyvinutého sádla a jakého.

Jestli že by nalezeny byly úrazy v okolí střeva a jeho okruží, budtež nejen dle všeobecných pravidel popsány ale také udáno: zdali něco ze střeva vyteklo; zdali se krev rozlila; jestli žeby listy okružní byly pukly aneb rány je pronikly, zdali se snad vyklopilo střevo, a jestli v ráně sevřeno; zdali již vůbec nastoupila reakce, jaká a jak silná.

Pakliby bylo více klíčků střevních anebo i okruží na více místech poraněno, má se pokaždé úsudek vynesti: zdali tyto rány pocházejí z jednoho neb více úrazů při čemž dobře uvážiti náleží, že se poloha jednotlivých klíčků střevních proměňuje, a jak se jedny k druhým vztahují.